Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Народня Справа

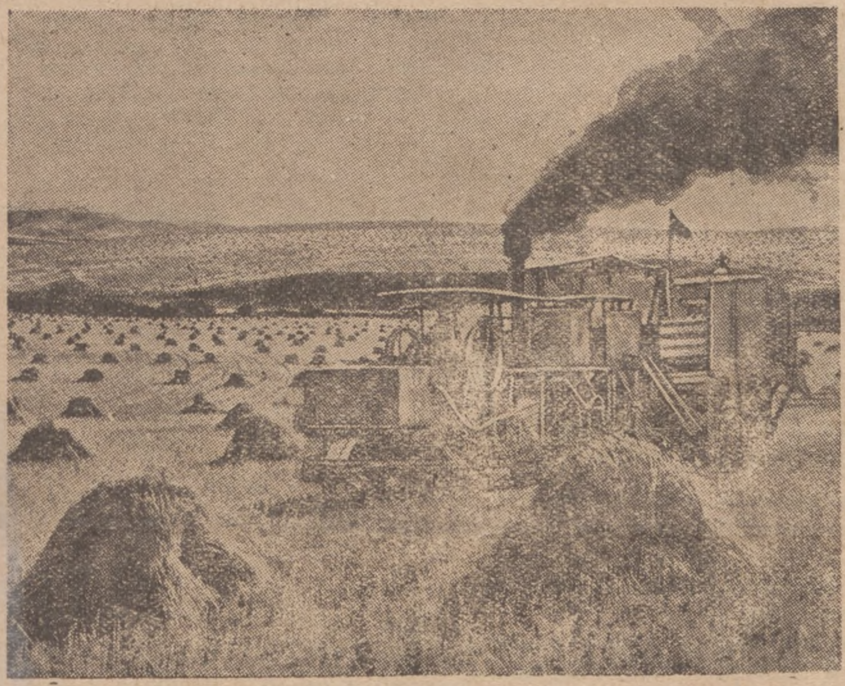
ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 долярі.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами. За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 500 зол., пів стр. 260, чверть стр. 140 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 32 (45) Львів, Неділя 18. серпня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — — — — — — Телефон 30—13

Як то є на фармі.

На цім образку бачимо кусень американського господарства, яке тут називається фарма, так, як господар називається фармер. Таке господарство має звичайно 50 до 100 моргів а робиться на ньому все новітніми машинами. Тут бачимо, як на ланах уже зжато збіже, а машина молотить. Таких господарств начисляють тепер в Америці 5 і пів міліона

Зливи і повені

Минулого тижня від понеділка до середи шаліли в ріжних сторонах Східної Галичини нові бурі і зливи з громами. Цим разом навістило нещастя головно околиці Сянока і Тернопільщину В Сянiччині повиливали ріки й потоки: Сянічок, Буковчин, Вислок, Пельвиця і Табо. Від тих рік зібрав і Сян і загрожує довколичним селам. В Копичинеччині били сильні громи, що поразили смертельно кількоро людий і спалили кільканацять домів у ріжних селах. В Верхівцях убив грім Марію Сиву і Анну Демків.—Над Чортковом обірвалася хмара, так, що вода залляла Старий Чортків і Вигнанку. І в Бобрецькім повіті накоїла буря значні шкоди. В громадах Соколівка і Кологури знищені майже всі поля. Тут падав дві години град величини оріха.

В Ланівцях пов. Самбір ударив грім у дім Лаврентія Яцишина і вбив його жінку Марію і свояка Івана Ящишина.

Також над Саниславовом шаліла минулого тижня величезна буря і злива. Повінь знищила поля в околицях Станиславова і громад Вовчинець, Ямниця, Павелче і инших. Величезні шкоди накоїла злива в богородчанськім і надвірнянськім повітах, вилив також Черемош і инші річки в косівськім і снятинськім окрузі.

— —

Не пускають до Канади.

Еміграційні власти Канади заборонили тепер всім емігрантам вїзд до Канади, а то тому, що цегорічні жнива в Канаді випали не дуже добре і канадійський уряд боїться, щоби міста не заповнилися безробітними емігрантами. Еміграційний уряд в Польщі не дає вже віза на пашпортах до Канади рільним робітникам, хиба лише тим, що везуть зі собою суму 700 долярів на закупно фарми (господарства) і на прожиток через зиму.

о—

За Стрілецькі Могили на Лисоні.

Містоголова Укр. Парл. Репрезентації посол Володимир Целевич був дня 2-го серпня у міністра внутрішних справ Складковского, якому виказав сторонниність слідчої комісії в справі подій на Лисоні і домагався переведення нового слідства. Так само в справі зневаження тлінних останків сотника Яремкевича в Соснові домагався пос. Целевич, аби власти перевели строге слідство і аби покарали виновників. Міністер Складковскі обіцяв докладно прослідити ці справи і видати відповідно до вислідів слідства потрібні зарядження. Що до Лисоні признав, що вже дотеперішне слідство виказало, що постерункові з Потутор поступили невідповідно, та в цій справі обіцяв перевести ще додаткове слідство.

—з—

Війт з поліцією розібрав церкву!

До села Павловичі пов. Грубешів на Холмщині приїхав дня 29-го липня в понеділок війт Стащук з писарем і 5 поліціянтами о год 10-ій рано з Довгобичева і, коли всі селяни були в полі, розвалили давну православну церкву і зрівнали її з землею. Два дні пізніше приїхала поліція з робітниками і хотіла забрати матеріял, але люди не дали і стережуть його до тепер. Церква була запечатана, має 340 літ. Село дуже обурене за той нечуваний вчинок.

Про це нечуване діло війта Стащука і поліції з Довгобичева говорив уже посол В. Целевич міністрови Складковскому і домагався аби церков зложили, так, як вона була, бо люди ображені в своїх реліґійних почуттях, попадають у розпуку.

Міністер обіцяв прослідити і цю справу.

—з—

Фальшиві гроші.

Треба уважати, як приймаєте нові ніклеві 1-золотівки, бо появилося вже богато фальшованих! Також між паперовими грішми (головно 5 і 10 золотівками) богато фальшивих.

Кому признали воєнне відшкодовання?

Минулої осени оголосили ми в ґазеті, що польські власти будуть виплачувати воєнні відшкодовання за ті реквізиції, які поробило польське військо в 1919 і 1920 році і на які були потрібні документи від оціночної („шацункової“) комісії Д.О.К. у Львові. Ми написали, щоби наші передплатники присилали ті папері і посвідчення Комісії до нас, а ми передамо нашому адвокатови (д-р Ст. Шухевич у Львові, вул. Чарнецького 24) і він вистарається, аби їм власти виплатили ту готівку. Богато людий поприсилало нам такі документи і вже дивувалися, що минає довгий час, а з того нічого нема. Та цему не треба дивуватися, бо самі знаєте, як тяжко нашому чоловікови видістати навіть це, що йому справедливо належиться. Аж тепер на нашу втіху дістаємо від д-ра Ст. Шухевича письмо, що завдяки його стараннням власти вже признали і ухвалили виплатити відшкодовання за реквізицію таким людям:

Солонка Марія в Пикуловичах 720 зол., Михайло Боднар 36·99 зол. Матвій Дмитрушко 1080 зол., Петро Сверида 99·99 зол., Гриць Зарічний 639·99 зол.; Ксеня Братейко 210 зол.; Ксеня Стефан 249·99 зол.; Марія Івашко 304·99 зол.; Михайло Лищишин 79·99 зол.; Федьо Смик 210 зол.; Степан Чорнобай 139·93 зол., всі вони з Махнова і о. Маріян Роґошевський зі Сухостава.

Гроші будуть виплачені в осени цего року.

Решта подань буде полагоджена відповідно до того, котре скорше вплинуло.

Дуже радіємо, що за посередництвом нашої ґазети і нашого адвоката вдалося виєднати від властий бодай що-то для пошкодованих.

———

— Нещастя ніхто передбачити не може, але кожна розумна людина старається йому запобігти і тому обезпечає збіжжа й пашу від огню в Т-ві взаїмн. обезпеч. „ДНІСТЕР“ у Львові вул. Руська ч. 20. 1546

Що дала нам світова війна?

1-го серпня минуло 15 років, як вибухла війна, якої до того часу ще ніколи не бувало. Війна всіх проти всіх, війна цілої земської кулі. Бо не тільки Европа кровавилася через чотири роки. Воювала й Америка, Азія, Африка, Австралія — всі впрягалися до военного воза. Одні добровільно, жадні военної добичі, другі примушені чужими урядами й чужими жандармами мусіли битися за чуже право, боронити своїми власними руками тюрми, в якій вони пробували.

Такої війни, як та, яку ми всі пережили, ще не було. Вистарчить згадати, що по одній стороні воювало 30 держав з Францією на чолі і вони виставили 43 міліони 370 тисяч війська, а по другій стороні воювало 4 держави з Німеччиною на чолі і вони виставили армію в силі 22 і пів міліона. Отже підчас світової війни змобілізували держави, що вели війну, 66 міліонів людий та післали їх на всесвітну різню. З них 10 міліонів згинуло, а 21 міліонів було ранених.

За що воювали народи? Розуміється — всі казали, що за правду. Бо правд все стільки на світі, скільки противників. По правді ж провідники з обох сторін (великі держави) розпочали війну за панування над світом, за те, щоби знищити небезпечного конкурента і самому захопити якнайбільше богатства й впливу на землі. Обі сторони воювали за те, щоби бути одиноким сильним на землі. Та хоча одна сторона виграла і другу положила на лопатки, — мимо того нічого не змінилося. Бо ті, що програли, а головно Німеччина, ані на хвилю не покидають думки про відплату. І нині по такій страшній війні про нову війну більше говориться, чим колинебудь. І не без причини. Бо війна не усунула лиха, яке було перед нею. Не знищила вона несправедливости і визиску. І по тій війні, яку антанта вела ніби то в імя освободження всіх народів, — осталися ще деякі народи без власної волі і без власного права. А доки такі народи живуть, доти про вічний мир говорити не можна і смішно.

І український нарід брав участь у тій великій війні. Але ми війни не виповідали. Ми були тільки тими, яких чужі уряди гнали на фронт, ми були тільки гарматним мясом. І гинули сини України на всіх фронтах і в Італії і Сербії і Чорногорі і Франції і Туреччині і на довгому російському фронті. А стояли вони по одній стороні фронту і по другій. І стріляли в себе сини одного народу, мордували себе взаїмно, бо така була воля царів і цісарів. А своєї волі ми не мали, не знали, що ми її можемо мати. І тому ми були тільки гарматним мясом і більше нічим.

Але не можна сказати, що світова війна не принесла нам ніяких користий. Бо завдяки тій світовій різні український нарід прозрів. Йому отворилися очі, що й він нарід, що й він має право на волю. Якби не було світової війни, не булоби революції на Великій Україні, не булоби українсько-польської війни в Галичині. Не булоби тої глибокої свідомости, яка є в українськім народі нині, ми далі ж илиби, не знаючи, — чиї ми сини, кім, за що закуті.

Світова війна для нас була, немов цілющий дощ для спрагненої пшениці. Як по дощі починає оживати висохла пшениця, так по війні, що зачалася була тому 15 років, почав рости в силі і свідомости український нарід. А в тім зрості українського народу вже не стримає ніяка сила.

—з—

Панахида на Маківці

На горі Маківці в тухольських горах (коло Сколього) є могили полеглих Українських Січових Стрільців, що впали тут в квітні 1915 року в битві з москалями. Рік річно ходять сюди люди, вклонитися тлінним останкам рідних воїнів, а пластуни дбають про порядок на могилах. І цего року, 4. серпня в 14-літну річницю боїв на Маківці, відбулася тут величаве свято, на яке прийшли тисячі народу з краю і з околиці. Священики о. о. Чемеринський, Галькевич, Попель, Мудрий, Масяк, Сивак і Смачило відправили під проводом о Притуляка зі Сколього панахиду, а потім були патріотичні промови. На свято прибули бувші стрільці і члени У. Г. Армії, пластуни і маси народу з процесіями — Була розуміється і поліція, що арештувала одного чоловіка за те, що робив зі свята к нові знимки.

242 запомоги по 120 золотих.

На суму 29040 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 233 до 242-гої?

Ч. 233. Красійчук Микола, Бубнів пов. Горохів, корова впала 29. червня.

234. Гнатик Іван, Баличі пов. Мостиська, корова впала 11. червня!

235. Побуцький Григорій, Мошківці пов. Калуш, корова впала 8. липня.

236. Стельмащук Пилип, Боголюби пов. Луцьк. корова впала 17. липня.

237. Дмитровський Михайло Поліві цов. Бучач корова впала 24. липня.

238. Левкут Теодор, Яксманичі пов. Перемишль корова впала 24. липня.

239. Трачова Антонія, учит. Бережниця шляхоцька пов. Калуш, корова впала 25. липня.

240. Мурмилюк Андрій Видинів пов. Снятин, корова впала 26. липня.

241. Гамерська Стефанія, Синявка пов. Любачів, корова впала 27. липня.

242. о. Мартинович Йосиф Липівці пов. Перемишляни корова впала 29. липня.

Ці всі пошкодовані в день випадку були вже принайменше по місяцеви нашими передплатниками а їх посвідки свідчать, що вони сповнили всі умови потрібні для одержання запомоги. Тому признаємо їм запомоги по 120 зол., з тим, що гроші (по стягненню цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів.

—з—

Кому не признаємо запомоги і для чого?

Іван Пицик — корова впала на книгосуша це є заразлива недуга. Після наших приписів запомог за упавші корови від заразливих недуг не **виплачуємо.**

Лешищак Василь, був передплатником в 1928 р. і заплатив 2·50 зол. на 1929 рік, а потім вислав 6 зол. аж 16. липня, а корова впала 18. липня, то значить вислав передплату 2 дні перед випадком і то вже підчас хороби корови. До випадку з коровою мусить минути принайменше місяць від дня відновлення передплати.

Святило Іван з Вислока гор., впала друга корова в цім році. За першу запомогу від нас одержав, а після наших приписів платимо в однім році тільки за один випадок одному і тому самому передплатникови, то в цім випадку (другім) запомоги признати не можемо.

Мовчанець Андрій в грудні м. р. прислав 6 зол. на передплату від 1 січня до 30 червня і при кінці червня мав вислати дальшу передплату але того не зробив, бо доперва 23. липня вислав знова 6 зол., корова в нього впала дня 30. липня то значить всього 7 днів по одержанню нової передплати а треба, аби до випадку минув бодай місяць від відновлення передплати.

—з—

ПОДЯКА

Шлю Вп. Панам Редакторам щиру сердечну подяку за прислану мені запомогу, котру одержав 27. липня.

Бажаю „Народній Справі“ найкращого успіху і розвитку, а панам Редакторам хв. часопису „Народня Справа“ бажаю від щирого серця многая літа, рівнож успіху в їх праці при освідомлюванню наших майже темних, забутих волинських сіл.

Остаюсь з глибоким поважанням, Іван Олексюк, селянин села Варковичі, повіт Дубно.

—з—

Кури-кури! Скільки то по наших селах нарікань на ті бідні кури, що богато пшениці їдять, а мало яєць несуть. Нераз господиня цілий мішок зерна згодує, а яєць як не було, так нема. Тому вже й кури мають таку книжочку, в якій докладно розказано, як їх годувати, щоб не дорого коштували, а богато яєць несли. Та книжочка не дорога, бо коштує всього 70 сотиків, з почтою 80 сотиків, а називається: **„Як плекати кури, щоби несли по 200 до 300 яєць річно“**. Господині, що бажають мати подвійну користь з своїх курий, повинні конче прочитати цю книжочку.

В селі

Панок до війта: Пане начальнику, чому в вашім селі всі діти бігають босі?

Війт! Га, трудно, ласкавий пане! Вони вже босі вродилися!

Читання з історії України

(Далі).

В попереднім числі писали ми про те, як то потім, як вимерла родина українських князів Романовичів і як бояри строїли князя Юрія II. Тройденовича, на галицько-волинського князя попросили бояри литовського князя Любарта, що був жонатий з одною українською княжною, сестрою останних Романовичів. Любарт княжив зовсім, як український князь, і українська держава разом з Литвою були, як дві сестри. Литва була тоді дуже сильна держава — і взяла під свою руку і східні українські землі. Литовські князі обороняли українські землі перед татарами і иншими східними ордами, що тоді почали з Азії нападати на Україну. Взагалі Україна так не відчула литовської зверхности, бо литовці прийняли українську культуру та завели українську мову як урядову в цілій Литві.

Але тому співжиттю Литви з Україною перешкодила Польща. Ми писали давніше, що ще перед князем Данилом в час міжусобиць в Галичі Польща на спілку з Угорщиною (мадярами) почала змовлятися, аби забрати Галичину, бо галицькі князі були дуже войовничі і часто шарпали Польщу аж по Вислу, тай переходили Карпати, на Закарпатську Україну, яку знову мадяри уважали за свою.

Ще в 1211 році польський князь Лешко заручив свою дочку Соломію з сином угорського короля, Кольоманом і цей Кольоман сидів навіть якийсь час у Галичі, бо його назначили угорський король і польський князь галицьким князем. Правда, що той Кольоман недовго гостив у Галичі, бо його прогнали бояри і українські князі, але мимо того Польща й Угорщина почали вже вважати Галичину за свою власність і почали передавати її з рук до рук своїм дочкам, синам і зятям, як віно (придане), хотяй тої Галичини не мали.

Потім ще князь Мстислав віддав був свою дочку за угорського королевича Андрія і дав йому Галичину. Тому, як у Галичині вимер рід українських князів, Польща й Угорщина почали спільно нападати на Галичину, доказуючи, що цей край є здавна їх власністю. Нарешті в році 1349 польський князь Казимир, якого поляки називають Великим, зайняв Галичину, побивши Любарта і від тоді Галичина була вже сотки літ під Польщею, аж майже до 1800 року, коли то Польща впала і Галичиною поділилися Австрія й Росія.

Ми вже писали, що в році 1386 литовський князь Ягайло оженився з польською князівною Ядвигою і став також польським королем. В році 1413 заключила Литва унію з Польщею і тоді почали польські королі польщити і латинщити литовських і українських бояр. Литва чимраз більше підпадала під власть Польщі, а з Литвою і ціла Україна впала під власть польських королів. Ще деякі литовські князі на спілку з українськими старалися видобутися зпід зверхности Польщі, але безуспішно. Польща почала перетягати на свій бік щораз більше бояр, Литву й Україну, почали ослаблювати з півночі Росія, а зі сходу й з полудня татари й инші орди, так що Україна перемінюється в XV. століттю в пустиню і віддається на ласку й неласку злих сусідів.

Та ще ніби про людське око Литва була самостійна, хотяй в унії з Польщею. Аж в р. 1569 вона стала частиною Польщі, — а постановлено це на так званій унії люблинській. Як до цего прийшло і що з того вийшло, напишемо другим разом.

ЯК БОРОТИСЯ З НУЖДОЮ?

Все на світі має свої причини, має їх і нужда, яка так поширена між нашим селянством. Хто хоче її побороювати, мусить вперед всі причини нужди пізнати. Відгадали їх давно наші інтеліґенти і поробили заходи зарадности, але не все наше селянство їх доцінювало і розуміло, декотрі цілком не знали, що треба робити, а то через свою байдужність до справ громадських і народних, головнож до часопису і науки взагалі.

Щаслива думка видавати часопись, з надією передплатника на поміч в нещастю, причинилася до розповсюдження часописи „Народньої Справи“ між селянством. Це є першою запорукою, що боротьба нашого селянства з ріжними суспільними і народними хибами піде жваво, бо селянство остане під проводом совісних інтеліґентів, редакторів, своїх людий, які в „Народній Справі“ працюють.

Ріжні подяки і подив запоможених селян для чесности „Народньої Справа“ доказують, що селянство мало стрічало інтеліґентів, якіби їх не ошукували гарними обіцянками. Росте отже довіря до „Народньої Справи“, її керманича і робітників, яке вони певно будуть сумлінно використовувати для селянства. Першим кличем їх повинно бути „боротьба з нуждою“. Найбільшим її ворогом є єдність, організація, згода, наука, тверезість і ощадність. А оці приміри нехай селови доказують, що це правда.

Станьте в місті і пригляньтеся, хто їде автами, фіякрами, залізничими возами I і II кляси, а хоч і возами, але гарними кіньми? Хто убраний гарно і чисто, хто сидить в дорогих цукорнях, реставраціях і каварнях, хто займає найвищі уряди на залізниці, почті, в суді, школі і так далі? Підслухайте їх бесіду, а загадка розвязана. Ті пани з державної пануючої нації! Значить держава має силу робити одних людий богатими і вченими, другі можуть їх лише подивляти, їм завидувати, а мовчки зносити своє горе. До того служать державі маєтки, підприємства, школи, уряди, військо і такеинше.

Щож це таке держава? Це звичайна, хоч велика, організація політична (Наша громада також політична організація але мала, повіт трохи більша, а держава вже найбільша). Ця велика організація мусить інтересуватися не тільки наукою, як наша „Просвіта“ чи „Рідна Школа“, або рільництвом, як наш „Сільський Господар“, та инші наш товариства, що вибирають собі одну тільки галузь праці для загалу (суспільність). Держава обіймає всю працю суспільну і веде її так, як їй подобається, часто одним на пожиток, другим на шкоду Дороги, почти, залізниці, суди, школи, військо, податки, промисл рільництво, словом всі суспільні установи є в руках держави. О їх добро однако повинна дбати держава і тим вона ліпша, чим більше може всіх задоволити. Тому однак, що держава, хочби добра, не годна всі ті установи задоволити, позволяє своїм мешканцям (членам суспільности) творити менші організації. Ті організації вибирають собі лише одну галузь суспільної праці і доповнюють браки установ державних. Ці організації держава підпомагає грішми з податків. І українці створили богато організацій (Просвіта, Рідна Школа, Сільський Господар, Дністер, Торговельні і позичкові кооперативи і другі), але хоч Австрія їх ще трохи підпомагала, то тепер вони здані лише на власні сили народу. Ні одного сотика підмоги не одержують з податків, видно, що вони державі немилі і небажані. Членські вкладки і уділи це одинокий прихід наших організацій Тому, щоби могли працювати успішно, потребують як найбільше членів, або добровільних датків. В члени товариств вписуються переважно одиниці свідомі, а що в нас їх небогато, тому то і наші організації не можуть працювати так, щоби кождий член народу цю працю відчував бачив, щоби і малосвідомі до організації горнулися.

Найбільше відстрашують нових членів деякі урядники чи управи організації, як це є люди нечесні, байдужі до справи, вибрані чи іменовані на відповідальні становища завдяки своїй честилюбивій крикливости, товариському знакомству і виробленню при нагоді частих забав, або плазуньству.

Добрими робітниками організацій будуть люди праці, чесні, тверезі, скромні, мало знані в гулящих товариствах, ощадні, згідливі і правдомовні.

Держава, хоч небогато має таких урядників, але істнує завдяки доброму надзорови і добрим еґзекуторам.

Такі еґзекутори дуже потрібні і нашим організаціям, але тому, що наші організації не годні їх оплатити, треба заступити, головно еґзекуторів платними урядниками істнуючих інституцій економічних і освітних.

Вони опирають свою еґзистенцію на силі організацій тому в їх інтересі є приняти добровільно обовязки еґзекуторів для добуття фондів на піддержання організацій мало засібних, як Просвіта і инші.

Основою всіх організацій є наука подібно як джерело є основою ріки. Саме джерело не приносить людям великої матеріяльної користи, але ріка то вже сила, з котрої живуть міліони людий, подібно як з організацій економічних, політичних і других.

Між неуками організацію тяжко заснувати, а хоч і створиться, добро організації не знайде пошани, — пропаде Тому то держави так дбають о школи і инші просвітні інституції там, де хотять добробут піднести. О наші школи ніхто не дбає. Крім нас самих, видко нікому на піднесенню добробуту у нас не залежить. Коумсь корисніше мати з нас темних, бідних, покірних. Тимбільше повинні ми самі занедбання держави направляти.

Длятого то основано у нас найперше „Просвіту“ і „Рідну Школу“, а за ними творяться сотки инших товариств, і там найміцніше держаться, де наука найкраще процвітає. Не жалуйтеж датків на „Просвіту“ і „Рідну Школу“. Вони самі ніколи вам вложених гроший не вертають, але за них вернуть вам инші товариства, а то кооперативи торговельні, молочарні, каси позичкові, млини, бетонярні, цегольні, олійні, ткальні, миловарні, гарбарні і богато инших кооперативних підприємств, які держаться і мають силу лиш там, де наука сильно вкоренилися, там, де час дитини, перебутий на науці, вище цінять, ніж час, страчений коло пашення корови.

(Далі буде).

Як хочете управляти цукровий бурак

який дає богато більше доходу як збіжжа, то вперід треба Вам конче прочитати книжочку, яка коштує тільки 30 сотиків, а з почтою 40 сот. під назвою: **„Цукровий бурак“.** Найкраще, коли 10 господарів разом замовить 10 книжочок на одну адресу і пришле 3 зол., то тоді вже почту оплатимо самі.

—3—

Що в світі чувати?

Від 6 серпня радить в Гадзі (столиці Голяндії) конференція, якій дали урядову назву

„Конференція в Гадзі 1929 року“.

На цю конференцію зїхалося 160 делеґатів з 14 держав. Між ними є 40 делеґатів Німеччини під проводом міністра заграничних справ Штреземана, 27 делеґатів Анґлії, 19 Франції, 15 Бельґії, 20 Італії і кілька з инших держав; також з Польщі виїхала делеґація під проводом міністра Залеского.

Ми вже писали, над чим має радити ця конференція. Тут мають ті держави потвердити висоту німецьких відшкодовань і рат, яку встановила весною так звана „репарацийна конференція“ в Парижі, що затвердила так званий „плян Юнґа“, американського делеґата. Знаємо, що Німеччина згодилася в Парижі, платити державам антанти около два міліярди марок річно. З тої рати Франція призначила собі найбільшу пайку а решту мають розділювати иншим державам, які мають до Німеччини свої претенсії, то є Анґлія, Італія, Бельґія Естонія та малі частки Югославія, Польща і инші.

Анґлія і деякі менші держави почали нарікати, що призначені їм пайки є замалі і власне на цій конференції в Гадзі

мають узгіднити, які пайки мають дістати з тої рати

всі ті держави. Найбільша біда буде з Анґлією, бо вже на першім засіданню домагався англійський міністер скарбу поважного збільшення цеї пайки для Анґлії а зменшення для Франції.

Для розділу тої рати встановлено вже

фінансову комісію

до якої увійшли по два делеґати кождої держави.

Крім цеї справи мають у Гадзі ухвалити, чи можна вже увільнити німецькі надренські краї від французької окупації.

Анґлія є за тим, щоби вже вивести чужі війська з Німеччини

і Німеччина того домагається, але Франція, Бельґія, Польща і инші противляться тому і кажуть, що це небезпечно, бо доки французьке військо є в Надренії, доти німці справуються яко-тако, а потім можуть недати ані сотика.

Ця справа евакуації належить до політичної комісії, в якій засідають лише делеґати головних держав (Анґлії, Франції, Японії, Італії, Бельґії і Німеччини). Наради одної й другої комісії вже розпочалися а крім того поодинокі міністри говорять собі дещо в чотири очі. Побачимо, що врадять ті пани; це дуже важне длягого, бо небаром

30 серпня зачинається 57 сесія Ради Союза Народів

на якій майже ті самі люди будуть далі радити над справою мира в Европі і в світі.

На цій сесії малаби знову прийти під обради справа

непорозуміння між Литвою і Польщею.

Литва вислала недавно ноту до Союзу Народів, і в тій ноті нарікає, що Польща утримує в себе литовських еміґрантів, які змовляються проти теперішного уряду Литви і проти Вальдемараса. **Вальдемарас (премієр Литви) жалується**, що Польща помагає всяким тайним організаціям, які роблять замахи на Вальдемараса, і твердить, що навіть ті бомби, які цего великодня кинули заговірники в Ковні (столиця Литви) на Вальдемараса, походять з польських фабрик.

На цю ноту **вислала зараз і Польща свою ноту**, в якій заперечує все, що пише Вальдемарас і просить о слідство.

Ця незгода Литви з Польщею (за Вильно, яке в 1923 р. заняв польський ґенерал Желіґовські) вже покутує шість літ в Союзі Народів і ще до нічого не дійшло. І певно й тепер не дійде, — бо хотяйби Союз Народів ухвалив щось, то ніхто його не слухає. Навіть між членами того Союзу, який усіх накликає до згоди, не видко тої згоди!

Великого руху наробила вістка, що

до Німеччини вертає бувший цісар Вільгельм.

В 1918 році німці ухвалили закон про охорону републики і цей закон заборонював Вільгельмови перебувати в Німеччині Та цей закон обовязував лише на 10 літ, то є до цего року, а тепер його не продовжили і Вільгельм може вернутися з Голяндії, де жив 10 літ, назад до Німеччини. В Німеччині роблять тепер прихильники Вільгельма великі приготовання на величаве приняття Вільгельма, який хоче вернути цеї осени, або на весні. Розуміється, що він живби в Німеччині, як приватний чоловік, але сусіди Німеччини бояться, що як він буде вже на місці, то монархісти легко мо-

Др Маріян ПАНЧИШИН

виїхав на літній відпочинок і почне ординувати щойно з кінцем серпня ц. р. у Львові, Клушинська 3.

1565 1—3

жуть зробити революцію, скасувати республику і посадити Вільгельма знов на престолі.

Всі подивляють тепер німецький бальон „Цепелін“, який уже другий раз був у Нюйорку і вернув тепер назад до Німеччини та вибирається в подорож довкола світа. На цім бальоні летіло 40 осіб залоги і 21 подорожних. Всі подивляють німецьку техніку, яка робить такі літаки і бальони, що одинокі вспіли перелетіти океан з Европи до Америки.

В Румунії не добре.

Недавно були викрили заговір, який хотів повалити теперішний уряд і спровадити з заграниці бувшого престолонаслідника Карла, аби був королем. Ледво уряд дав собі раду з цим заговором, а тут вибух в одній копальні вугля (в Люпені) великий страйк. На страйкуючих прийшло військо, вони почали бити вояків камінням і стріляли, а тоді військо дало сальву і вбило 19 люда а багато ранило. В цілій Румунії велике розярення проти уряду, який не сповнив тих обіцянок, які дав, коли перебирав владу.

З Югославії

доносять, що на границі Болгарії є часті сутички болгар зі сербами. Югославія обжаловує Болгарію, що вона утримує в себе македонців, які хотять відірвати Македонію від Югославії.

Також у Хорватії неспокійно. Недавно в Загребі підложив хтось бомбу під касарні жандармерії, касарні вилетіли у воздух, при чім згинуло 6 жандармів.

Єгипет

заключив тепер нову умову з Англією; на підставі цеї умови

Англія дає Єгиптови повну свободу

(до тепер Єгипет мав свого короля але був під кураторією Англії). Англія забирає своє військо з Єгипту, буде лише тримати відділ війська над Суезьким каналом, щоби забезпечити собі проїзд з Середземного Моря на Індійський (полудново-азійський) океан. Рівночасно заключила Англія з Єгиптом оборонний союз. Тим способом Єгипет, ця старинна держава, що вже була сильною державою на пять тисяч літ перед Христом, по довгій залежности знову відзискала свою незалежність.

З Китаю доносять, що

китайсько-большевицькі переговори розбилися

і знову загрожує війна. Та все таки не мож припускати, що вона так легко тепер вибухла, бо, як ми вже писали, так большевики, як і китайці бояться тепер зачинати війну.

Що чувати

в Польщі?

Поляки є ще тепер під сумним вражінням того нещастя, яке сталося з літаком „Маршал Пілсудскі“, що осів серед моря на острові і розбився, при чім летун майор Ідзіковскі згинув. Противники санаторів подають за причину катастрофи те, що летуни не очікували доброї погоди, але пустилися летіти 13 липня, 13 мінут перед 5 годиною рано, тому, що тринадцятка то має бути щаслива цифра Пілсудского. Та цим разом ця тринадцятка не була щаслива, а справдилася ворожба учених, які не радили в той час зачинати лету. Тепер 10 серпня мав вилетіти до Америки другий польський літак „Польонія“,

Відновляйте передплату!

Хотяй у господаря тепер гаряча пора роботи і він обтяжений працею і господарськими клопотами, то мимо того ніхто не сміє забувати про те, що має

точно відновити передплату

на „НАРОДНЮ СПРАВУ“

ПАМЯТАЙТЕ, що зближається осінь а в осени трафляється найбільше випадків між худобиною!

Подумайте, в якім клопоті буде той господар, що в нього, не дай Бог, трафиться випадок, і він не зможе дістати запомоги, бо на час не відновив передплати.

На це повинні звернути увагу наші **Мужі довіря** і повинні пригадувати передплатникам, аби всі точно відновляли передплату.

НАКЛОНЮЙТЕ також тих сусідів, що ще не мають нашої ґазети, аби собі її вже тепер передплатили, бо лише в такім разі в жовтни будуть вже — на випадок нещастя — мати право до запомоги!

але чомусь не вилетів. Деякі польські ґазети пишуть, що не вилетів тому, бо капітан Ковальчик незгодився летіти, бо один ворожбит (спіритист, той, що кличе духів) сказав йому, що буде зле. І взагалі ґазети пишуть, що на такий лет до Америки треба мати добрий літак, а не вибиратися на „галай-балай“. Протисанаційні польські партії (соціялісти П.П.С., Стронництво Хлопскє, Пяст (Вітос) і инші) витикають санаторам, то є теперішньому урядови, ріжні промахи і домагаються скликання сойму. Та коли той сойм буде скликаний, не знати. Все думають, що аж десь коло 30 жовтня скличуть а коли він не згодиться на таку зміну конституції, якої хоче санація, то його розвяжуть. Вітосова ґазета „Пяст“ нарікає, що санатори так поступають і є такі певні себе, начеби „Пілсудскі мав жити вічно“ і питає: А що буде, як Пілсудського не стане?„Це є тепер журба неодної польської партії.

—з—

ЩО ЧУВАТИ В НАШІМ СЕЛІ?

Віднова читальні в Німшині пов. Рогатин.

В маю відновлено у нас читальню „Просвіти“, котра спала через півтора року. Головою вибрано гром. Михайла Любомірецького, що енергійно забрався до праці. Кружок амат. дав вже три вистави. Найбільше коло сцени працюють: гром. Іван Білоус, Микола Олександрів і дівчата: Текля і Марія Тутка, Славно, молоді громаняни, — працюйте дальше на славу України!

—з—

Ланчин! Красно, але темно. Так можна сказати про село Ланчин у повіті Надвірна, бо село справді велике і прекрасне і народ дуже гарний, лише не має щастя до проводу. Нема кому повести село вперед, усвідомити, освітити і збудити довіря навіть у тих найтемніших, що говорять: „Він мусить мати щось з того, коли щось робить!“ Тому то — через брак проводу — прегарна читальня „Просвіти“, що від 30 літ стоїть мов палата серед села, стояла від 1918 року руїною і ніхто не журився нею. Аж тепер, завдяки матеріяльній і моральній помочі деяких свідомих людий, а головно теперішного голови п. Василя Яремина, с. Николи, що недавно вернув з Америки, читальню почали відбудовувати і вона від гостинця знову виглядає дуже гарно, але в середині потребує ще немного вкладу грошей і праці. Та коби отак по кілька днів працювали для читальні даром і инші. як прим. В. Яремин (6 днів), Никола Ґресько (6 дн.), Ількo Ґресько (3 дн.), Марія Ґресько (3 дн.), Яким Усин (2), Никола Усин (2) і кільканайцять инших по дневи і по пів дня, і коби не жалували лепти на ту ціль ізложили хто що може, так як Федір Іваночко (10 зол.) і кільканацять инших по золотому і по два, то скоро булаби читальня приведена до давної краси, а тоді пішлаби й робота культурно-освітна. Можнаби заснувати кооперативу, зглядно перенести в село і поширити істнуючу вже кооперативу в присілку Мочарці, можнаби відновити діяльність Аматорського Гуртка, заснувати „Луг“ або „Сокіл“, хор і инші культурні товариства. Тим способом заохотивсяб увесь нарід і збудилосяб у ньому його гідність. Бо то аж встид писати, що хотяй в Ланчині є лише горстка поляків (може около 10 родин урядовці саліни, два ковалі, швець, склепар) а українців около 5000 душ, то наші люди такі загулюкані, що найповажніщий господар низько кланяється перед постерунковим, а наших 27 радних (на всіх 48) не піднесуть ані раз голосу в обороні своїх прав, лише у всім потакують за „панами“. Тепер поназивали вулиці й понамальовували повно стовпів а чомуж уже бодай наші радні не впімнулися, аби яку вулицю назвали також іменем якого українського письменника або діяча, коли пани бавляться в маґістрат? Навіть нема українського напису на орієнтаційних табличках, хотяй війтом є ніби українець, п. Лисий а секретарем так сам чисто хлопська українська кров п. Ол. Андрушко. Встид і більше нічо! — Та не тратьмо надії. Останні тижні й дні показують, що на перекір ворогам і хруням Ланчинський нарід ще піднесеться і то скоро. Починає він уже підноситися, хотяй йому не помагає ніякий інтеліґент, бо місцевий управитель школи (7-и клясова) українець спить, а один учитель-українець також замало діяльний, а місцевий парох о. І. Лятишевський на жаль тримає лише з салінарними панами „радцами“, а до читальні навіть не заглянув і тоді, коли через два роки був її головою, і слушно заздростять ланчинські люди иншим селам і сусідній Саджавці, в якій старенький парох о. Бобикевич є взірцем і душпастиря і народнього культурно-освітного діяча. О. Лятишевський узяв гроші навіть за те, що відправив панахиду на могилі в честь поляглих. І тим краще піднесеться Ланчин, коли йому поможе в тім той гурток ланчинської сільської молоді, що тепер кінчить середну школу. І певно тоді Ланчин наджене инші села, що йдуть дорогою поступу до кращої долі.

Свідомий.

Село Підбереж і Тяпче, пов. Долина. Дня 16-го мая в Тяпчу а 19-го мая в Підбережу відсвятковано народне свято на памятку знесення панщини. В обох селах о. парох Н. Левицький відправив Богослуження і молебні та пояснив, яке є значіння цього свята, та загрів присутних кількома словами до витревалої праці. Пропамятний Хрест в Підбережу був удекорований національними синьожовтими стяжками та вінцями.

Заразом в обох селах (по полудню) відсвятковано свято „Сільського Господаря“. В Тяпчу виголосив промову др. В. Горбовий з Долини, а відтак відбулася спільна знимка. В Підбережу відчитано реферат та заохочено зібраних до дальшої праці, а передовсім до покінчення направи дому читальняного

Посвячення могили в Боратині, пов. Сокаль. Заходами місцевих громадян висипано пропамятну, прегарну могилу упавшим громадянам села Боратина. На могилі уміщено тяжку камінну плиту з написю: Власти веліли усунути цю плиту як „протидержавну“ мимо того, що більшість поляглих вспівгромадян погибла на фронті большевицькім і инших. Посвячення цеї могили мало відбутися дня 30-го червня ц. р. Однак на це не позволила поліція, яка не пустила на цвинтар ані священства в ризах ані процесії. Назначено посвячення в друге на день 28-го липня. На це свято прибув пос. Кохан, який передше інтервенював в старостві в Сокали. Свято випало величаво. Дооколичне священство на чолі з о. дек. Ґалою з Белза і понад 2000 громадян з поблизьких сіл вшанували гідно память Героїв. Безперечно найбільша заслуга в видвигненню памятника належиться „Комітетови для вшанування памяти поляглих“,

---

Як село Тумир господарує? Село Тумир, пов. Станиславів, на загал українське, перед двома роками зачало дуже красно розвиватися. Заложено читальню, кооперативу, молочарню, вибрано Раду громадську котра складається з 24 радних українців. Людей молодих і охочих до праці. Праця кипіла — улаштовано кілька аматорських вистав і здавалося, що праця видасть не аби які овочі. Та нараз все завмирає, а проводирі та і ціла рада громадська розбивається, а що гірше, осмішує себе і стає робітниками, а радше сказати наймитами жидівськими. В селі є коршмар, котрий доробився такого красного майна, що нині є властителем близько 30 морґів землі. Той коршмар будує тепер коршму, будинок дуже великих розмірів, і господарі села Тумира звезли йому на той мурований дім усю цеглу. Шутер возили аж від Дніства а усьо за дуже мале винагородженє. Чи то не ганьба для українського села і його мешканців? а перед роком село Тумир переводило плебісцит проти горівки! Як то одно з другим погодити? Ганьба жидівським робітникам і усім тим, котрі хотять горівки!

Господар сусіднього села.

Хто побідить в Прислопі: пияки чи тверезість? Дня 6 ц. м. радила наша громадська рада, якби то усунути коршму зі села. В раді засідає чотирох радних жидів, а між ними й сам арендар. На раду прийшли вони всі як один й наробили з своїми прислужниками „Іванами“ такої галабурди, що страшно подумати. Сам арендар зачав проводити радою. Приступав до кождого радного й питався, чи хоче коршми; а що майже кождий з тих радних винен йому за горівку, то говорив, що хоче. Понад всім стоїть війт, що скаче, як заграє арендар. Жиди радні так собі розібрали, що ображували й хотіли повикидати тих, що противилися їх ухвалі. До жадної ухвали не дійшло. Що нам тепер робити?

Від Редакції: Ми радимо зробити так: зберіть якнайбільше підписів від тих громадян, що покінчили 21 рік життя (жінок і чоловіків). Як зберете одну десяту — тоді передаючи їх громадській раді жадайте плебісциту. Вона тоді мусить його перевести найдалі до чотирох тижнів.

Вірш з Прислопа.

Просимо Вас помістити цю статтю з Прислопа,
Що не буде коршмар жити із нашого хлопа!
Бо і в Прислопі зачали люди працювати
І не хотять гіркий свій гріш на дурно давати.
Лишень в нас є такі радні, нема що казати,
Що як прийде яке свято, йдуть до коршми грати.
І Читальня в нас істнує вже півтора року,
А все така порожненька, сказати, нівроку
Лише бідні виділові у ній пробувають,
Радні коршми ся тримають, Гайслера витають.
Як зачалисьмо у селі коршму касувати,
То зачали наші радні Читальню минати.
А пан війт як мудрагельчик вміє вітувати,
Бо як прийшлось підпис дати, зачав бокувати.
Встид і ганьба тим всім „врадним“, що підпис не дали,
Вони зате у коршмаря горівки набрали!

Передплатник.

ДО СКЛАДУ Й ПРИКЛАДУ.

Як я вилічив панів.

Ну, сходив я цего літа трохи не пів світа й на мандрівці тій трафлялась доля розмаїта.

Де пізнали, там приймали, як рідного брата, годували, напували, чим хата богата.

Але часто ночував я і в лісі і в полі, щоби, бачте, не забути тої злої долі.

Раз отак під Гаївцями, десь коло Долини, переспав я цілу нічку в лані конюшини.

Рано, тільки ще сходило сонце за горами, я збудився й бачу женців, як ідуть з серпами.

По переду йде господар — от щастя, от доля! Та цеж Дмитер, мій знакомий ще із Крижополя!

— „Слава Богу! Свят-Свят“! — каже — „Чи не Сорокатий? То не може було у мене переночувати?“

„Не зашкодить!“ я говорю „Добре й спать на дворі, подихати чистим духом, дивитись на зорі“,

А потім заговорились про давне, минуле, як оба ми воювали, на Вкраїні були.

Як на фронті наступали, на тиф хорували та як себе із розпуки вже згубити мали·

Та тримала нас надія і далі тримає, що ще наша Україна доленьки зознає.

Так дійшли ми вже до нивки, всі перехрестились, і за хвилю перші снопи женцям поклонились.

Щоб хоч трохи помогти їм в тій святій роботі, став я снопи їм вязати в радости й охоті.

Працювали до полудня, спека припікає, Дмитро каже: „Відпочиньмо, бо спина вмліває“.

Полуднуем над межею, до дороги близько, бачим суне якась пані і грубий паниско.

Ледво ходять, бідолашні, так пече їх сало, пані важить з двіста кільо тай то ще за мало.

Поставали холерники й стали нарікати: „Такі упал, же муй Боже! — прийдесь загибати...“

І почали признаватись, що вони є хорі і що їм не помагають ліки ні доктори.

Що їх сало обростає і нема способу облекшити їм нещасним ту страшну хоробу.

А Дмитро на мене моргнув тай каже до пані: „То є правда, що докторі теперки погані!

„Але тутки ворожбит є добрий поміж нами, він нераз вже мав до діла з такими панами.

Попросіть його лиш, пані, а він вам поможе“! Тай показує на мене! Пані каже: „Боже“!

„Проше, нех нам пан поможе, ми пана просіми, а як трошку похуднєми, добже заплацими“.

Щож тоді було робити, встав я тай так кажу: „Добре пані, я поможу, лиш робіть, що скажу!

„Ідіть з паном в кінець поля й станьте до роботи, розвязуйте й назад вяжіть снопи-околоти.

„Але треба це робити пильно й неповоли, бо лінивих не покине хороба ніколи.

„До вечора панам треба нас усіх дігнати, як не вдасться, завтра в друге треба зачинати!“

Стали мої пани з краю, почали роботу, і поплили з них на стерню цілі ріки поту.

Пані стогне, пані плаче, а пан підганяє, покололи руки й ноги, кров із них спливає.

Вже нарешті вечоріє, трохи схолодніло, та пани нас не здігнали, охляло їх тіло.

Як упали, так заснули на межі, як камінь, вже я трохи налякався, що їм буде амінь.

На другий день зачинають роботу з початку і до вечора звязали усі снопи, братку!

А на третій день дивлюся — чи сталося чудо? Там, де було в панів сало, там тонко тай худо!

Такі мої пани стали тоненькі і худенькі, тай уже чомусь не стогнуть і вже веселенькі!

Каже пані: „Дзенкуеми, пан нас викуровал, жадни лекарж тего леку нам не застосовал!

„Нех пан пові, цо заплаціць. а ми вирувнами, і як сен пан теж назива, ми в ґазети дами!“

А я кажу: „Ні, панове, не візьму заплати, мені досить, що будете хлопа шанувати!

„Бо теперки вже знаєте, як нарід працює, від досвідку, аж до ночі, рук собі не чує.

„Вже все собі згадаєте того околота і не скажете ніколи, що хлоп то голота!“

Попрощались мої пани, а пані сказала: „Я бим пана бардзо хентне хоць поцаловала!“

А я кажу: „Ой, ні пані, в мене тверде тіло, як би ви мене діткнулись, то вас би боліло!“

Засміявся добрий Дмитер і всі добрі люди і той усміх полекшив їм тії важкі труди.

І я тішився, що вмів їм ту розраду дати, отак то від сала лічить

Иван Сорокатий

—з—

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР НА ТИЖДЕНЬ

Від 18 до 24 серпня.

18. Неділя 8. по Сош. Евсиґнія.
19. Понеділок, **Преображеніє Госп** (Спаса).
20. Второк, Дометія і Пульхерії мч.
21. Середа, Еміліяна еп.
22. Четвер, † Матея Ап. (**Ап Матея**).
23. Пятниця, Лаврентія м.
24. Субота, Евпла, Клявдії.

— **Зміни місяця.** Нів був 5. серпня, перша чверть 12, **повня** 20, а друга чверть 27. серпня.

— **Погода в серпни.** З початку гарно й тепло, потім хмарно і зливи. В половині місяця знову погода, потім спека з бурями. По 25. хмарно і дощево.

Як нарід приповідає:

— Оце день, а хмари бродять.

— Без лопати не можна з хати (бо великий дощ).

— До Спасівки мухи на пана роблять, а в Спасівку на себе.

— Прийшов Спас, держи рукавиці про запас.

— **Гарне діло.** В Стинаві вижній пов. Сколє було посвячення читальняного дому, на якім гарно промовили до людий дир. школи Яр. Менцінський, др. Булак зі Сколього, Никола Мельник зі Стинави нижної, Федір Сенів. З нагоди того свята зібрав голова читальні Іван Паровінчак 16 зол. на Р. Школу, а Федір Паровінчак, муж довіря „Нар. Справи“ 37 зол. на українських інвалідів. На це зложилися громадяни Стинави вижної, Стинави нижної і два з Синевідска вижного. Честь таким людям! (Жертву на інвалідів вислано через Редакцію „Н. Справи“).-На празник Св. Духа приговорив підписаний в Ріпчицях пов. Дрогобич до гостий, в якій біді наші інваліди, і гості скинули на українських інвалідів 8·20 зол., котрі відіслані зараз чеком. Щоби наші люди всі так тямили своїх інвалідів, то не одну сльозу обтерлиб їм в горю таким тяжким, як живуть наші інваліди. Олекса Кобільник. — В Стриганцях пов. Товмач на весіллю І. Гасюка 4. червня староста весілля Василь Скоморовський зібрав на „Р. Школу“ 6·18 зол. Гроші вислано через „Н. Справу“.

— **Що може ідейне село і добрий пастир!** Громадяни убогого гірського села Ослави Білі коло Надвірної зложили в день Зелених Свят квоту 51·20 золотих на допомогу інвалідам Української Армії. Коли зважити, що Ослави Білі село невеличке, богатих селян в ньому нема, гірська земля невидатня, а ще й цьогорічні зливи нанесли громаді немалі шкоди, то сума 51 золотих дару інвалідам є дуже поважна. Громадяни таких сіл заслугують вповні на те, щоби їх поставити за взірець всім селам. Цю жертву надіслав чеком о. парох Дурделло.

— **Беріть собі примір з Перемислова!** У чесного господаря Петра Сірого в Перемислові (пов. Сокаль) були хрестини. Ми знаємо, як то буває по хрестинах, що люди з надщербленими головами вертають домів. Але тут хрестини відбулися чесно і спокійно, а в додатку заходах уч. Григорія Шурми з Тишиці зібрано 5·20 зол. на „Рідну Школу“, які післано до Головної Управи у Львові. Памятаймо про „Рідну Школу“ і при кождій нагоді збираймо датки на її цілі.

— **Вартують жидів,** В селі Голгочах повибивав хтось жидам шиби. Жиди кажуть, що це певно хтось з Кооперативи. Тепер поліція і староство наказали давати нічну варту, так, що жидів стережуть 2 річні вартівники, і 8 люда по черзі, один радний! Жиди самі сміються і кажуть: „Видите, що ми варті! Як нас стережуть!“ Як у господарів злодії крали всякі річі, то ніхто не ставив варти, а як жидови вибив хтось шибу за 2 золоті, то вже вартують. Просимо наших послів заінтересуватися цим дивом, — яке трафляється і по інших селах.

— **Громовиця.** 25. липня навістила село Чорнокінці пов. Копичинці буря, зливний дощ і град. який падав дві години і знищив около 500 морґів засіву і тютюну, якого село найбільше садить. Громи попалили копи зі збіжжам. В селі Товстенькім грім убив чоловіка, що сидів під копою в полі, а в селі запалив хату. Коло Гадинковець грім вдарив у хату польського кольоніста. Буря пірвала телеґрафи і повалила стовпи.

— **Не ставайте в час бурі під деревами.** В Сновичу була 2. серпня буря з громами. Два парубки, що їхали тоді в ліс, скрилися під дерево від дощу. Вдарив грім і вбив одного (Попадюка з Ремезівців) на місці, а другого приголомшив.

— **Бандити гуляють.** У Львові виарештували шайку бандитів, що ґрасувала кілька місяців в Станиславівщині і Львівщині. Бандити доконали нападу на кілька коршем (в Ілові коло Жидачева, в Поршні коло Львова, в Крехові к Жовкви), на гр.-кат. приходство в Ілові, на одного купця в дорозі і на Юзефа Чаплінського в Хлібовичах Великих. Це були: М. Марущак родом з Гермаківки п. Борщів, Федько Дяків з Раю коло Бережан і Стефан Козловскі, з Ілова коло Жидачева. Крім них арештовано ще Ю. Ковалишина і Станислава Кутирбу зі Львова, які переховували злодіїв і купували крадені річи. — З того бачимо що мода розбійничих банд, яка з давна панувала на заході, загощує вже й до нас. Треба, аби наш нарід енерґічно противставився бандитизмови і злодійству та аби вже в малих дітях защіплював обридження до такого темного ремесла, бо злочинність губить не лише одиниці, але й нарід.

— **Файний зять.** В Шупарці пов. Борщів знайшли на полі конаючого 70-літнього господаря Паладійчука. Він перед смертю зізнав, що то його зять Михайло Угринюк так побив його, що виправив на другий світ.

— **Хто сконтролює ту кантину?** В кантині (склепі) фірми тартаку „Сальвіна“, яку тримає жидок Біненшток, купив Гринь Яськів з Пацикова трохи пшеничної муки і зварив собі з неї клюски. Та коли зїв їх сам і дав своїм дітям, то в пів години потім він і діти почали вонітувати і дістали сильні болі, діти аж побіліли й посиніли. Батько привіз лікаря і цей ствердив, що діти затроїлися зіпсованою мукою. Він ледво привернув дітий до життя. Недавно кілька робітників похорувалося від мамалиги, яку купили в тій кантині. Чи поліції байдуже, що жидок троїть людий?

— **Осторожно з купанням!** В Долішних Стрілках над Вислою купався в Вислі муж і жінка і їх знайомий учитель. Жінка почала потопати, їй на ратунок кинувся муж, але вона зловила його за шию так, що й він пішов на дно. Тоді їм на ратунок поспішив знайомий і вже почав витягати їх з води, та нагло муж зловив його судорожно за ногу так, що й він утопився. В Саджавці коло Коломиї втопився недавно жовнір з того відділу, який відбував у тім селі вправи. — В Вільхівці коло Заліщик втопився в Дністрі комендант табору польських пластунів, які там проводять вакації. — Також з инших сторін доносять про численні випадки смерти серед зрадливої води.

Авта гуляють! 4. серпня переїхало якесь варшавське авто в Яремчи одну дитину на смерть. — В Татарові переїхало авто жінку і поломило їй обі ноги так, що буде калікою на ціле життя. — У Львові при вул. Городецькій переїхало авто 15-літного хлопця, який згинув на місці. — З Хшанова до Кракова їхало трицять прогульковців автобусом. Нагло над рікою Хехло автобус перевернувся і впав до ріки. Одна особа згинула на місці, инші важко ранені. — Отакі

вісти надходять з цілого краю, і з цілої Польщі і з цілого світа. Авта і автобуси ранять і гублять тисячі людий денно, а все те майже з вини несовісних, часто пяних і батярських шоферів, що не зважають на людське життя, бо ніхто їх примірно не карає.

— За жінку. Дмитро Варчук в Печеніжині зарубав сокирою Василя Варчука і віддався сам у руки поліції. Він сказав, що не міг довше дивитися, як Дмитро любиться з його жінкою, Доцею.

Жінка бурмістром. В місті Хенціни повіт Кельце вибрали бурмістром паню Квятковску, тамошну міщанку. Це перша жінка в Польщі, яку вибрали бурмістром. — Війтом на селі ще нема ані одної жінки, хотяй по других краях жінки бувають і війтами. І мож певно сказати, що неодно наше село виглядалоби краще і культурніще, якби війтом вибрали не панського підлизайка, але розумну енергічну жінку.

— Напад на судію. В Будзанові коло Теребовлі розвалив хтось судії Пейперови каменем голову, як він сидів у реставрації при вечері. За це арештували Семена Москалика з Будзанова, бо підозрівають, що це він зробив з помсти, бо судія засудив його вже кілька разів на арешт.

— Згорів на кострі. Така смерть постигла комуніста Дякова в Ушимськім окрузі на Уралю (в Росії). Селяни зловили комуніста, звязали його і кинули на купу дров, які полили нафтою і підпалили. Комуніст згорів. (Такою смертю на кострі карали в середних віках).

— Чи справді син царя? На Литві появився якийсь молодий чоловік, москаль, який доказує, що він є Алексій, син останнього російського царя Николи II. Розуміється, що в це годі вірити, бо большевики замордували в серпни 1918 року царя Николу і цілу його родину, то є жінку, три дочки і сина Олексія.

— Чоловік без язика. В Лодзі знайшли недавно на вулиці тяжко пораненого чоловіка. а коли його привезли до шпиталю, переконалися, що йому відтяв хтось язик. Цей нещасник не може тепер зізнавати і лежить безпритомний.

— Ще про дописи. Трафляється неразъ, що дехто пише дописи зі свого села рівночасно до „Народньої Справи" і до кількох инших газет. Тому, що в нас дописий дуже богато і ми не можемо помістити навіть тих, що приходять дійсно лише до нас, на будуче не помістимо такої дописи, що появилася і в другій газеті. До кількох газет рівночасно можна писати лише такі дописи і новинки, які зацікавлять усіх і мають значіння для всіх, а не звичайні, що пишуть про щось в однім селі. При тім звертаємо увагу, щоби до дописий і до листів не долучував ніхто жадних документів і свідоцтв, бо вони можуть пропасти і редакція за це не відповідає. Рівночасно пригадуємо, що рівнож за всякі статті, рукописи, вірші і инше не відповідаємо, тому просимо лишати собі їх відпис у себе.

— Реєстрація інвалідів. В слідуючім числі почнемо друкувати статтю посла В. Целевича про те, як треба інвалідам реєструватися. В статті будуть подані всі подробиці і взірці подань.

СПРОСТОВАННЯ.

В справі поміщення в ч. 23. „Нар. Справі" новинки під нагол. „З нас жиє, але нас не знає" отримуємо слідуюче спростовання, з просьбою о поміщення на підставі арт. 32. прес, закону.

„Правдою є, що від шести літ живу в Заболотові та веду свою канцелярію адвокатську і маю клієнтів ріжних національностей, поміж якими переважають клієнти українці, з якими всякі справи полагоджує в їх матірній українській мові, та переписуюсь з ними по українськи, тимбільше, що мову українську розумію, нею володію так в слові, як і письмі, українську мову високо ціню, шаную і ставляю нарівні з польською, жидівською та німецькою мовою.

Натомість неправдою є, щоби я коли небудь і де небудь не розумів і не хотів розуміти, або не узнавав і не хотів узнавати української мови, як рівнож неправдою є, щоби я коли небудь, або де небудь намовляв своїх клієнтів-українців та жидів в Заболотові до непринимання позвів в українській мові і домагання тих в польській мові. Що до закінчення дописи і ужиття шановним дописувателем слів „що не знає бесіди тих, яких ціле життя ссе", поверну на иншому місці і постараюсь подати до загального відома шановних читачів українських часописей вичерпуюче звідомлення і вияснення".

З високим поважанням

Др. Фелікс Тайхер
адвокат в Заболотові.

—o—

Переписка і всякі поради.

Бор. Мик. Жапалів. Це просимо описати звичайно, буде дуже цікаве. Віршом не надається.

О. Вс. Туркотин. Це занадто особиста справа.

Г. С. Віршик слабий.

А. А—ва Бабинці. Вірш трохи за довгий, але може колись піде, бо не злий. Просимо присилати коротенькі, як будуть добрі, то підуть.

Т. А. Підбуж. Вашої просьби не можемо сповнити.

П. Бирчак, с. Павла. На жаль не можемо вам помогти у вишуканню відповідної посади.

І. Ф. син Юрка в Косові. Що суд рішив, то пропало. На суд не сміємо нічого писати.

Громадяни — дописувачі з села Боложинова, пов. Золочів. Вашого письма в справі перенесення з села о. Волинця не можемо помістити, тому, що під дописю нема ні одного підпису, а під таким домаганням повинно бути з сотка підписів, инакше воно не має значіння. Впрочім це не належить вписувати в ґазеті. Всякі спори і непорозуміння між парохіянами і священником належать до рішення епископів, в цім випадку до митрополита, а ми можемо тільки по тім усім подати в ґазеті, що сталося.

Церк. Комітет в Соколівці. Ваше письмо в справі роботи іконостаса і мальовання церкви передали ми українському різьбареви Андрієви Коверкови у Львові, вул. Піскова ч. 28 („Власна Хата"). Він до Вас напише.

И. Антоняк, Новосілки. Удайтеся з тою справою до „Укр. Товариства Допомоги Інвалідам" у Львові, вул. Руська 3. II. Як не маєте документів, то може маєте двох свідків.

Михайло Пришляк, Заставче, п. Підгайці. Ваше письмо до міністра військових справ про те, що Вас побив капраль Фурман з 9. п. кавалерії, і письмо до міністра внутр. справ про те, що узброєні „стшльци" напастують людий, ми післали до Українського Клюбу, аби наші посли внесли в тих справах інтерпеляцію. Ці листи моглиби бути в ґазеті сконфісковані, тому шкода їх містити. Інтерпеляція ліпша дорога.

—o—

Господарські справи

ЗБИРАЙТЕ НАСІННЯ БІЛОЇ МОРВИ!

Цего року спробували деякі наші люди годувати шовковика. І ці перші практичні спроби в годівлі шовкопрядки (шовковика), як їх переведено в ріжних сторонах нашого краю, переконають найбільших недовірків, що шовківничий промисл у нас є зовсім можливий, і він в короткому часі може стати дуже поплатним підприємством, головно для тих, що не мають сталого та запевненого заробітку, для наших малоземельних селян, зарібників та сезонових робітників.

Наші перші годівельники шовковика цього року натрапили на холодну та вогку весну, на брак морвового листя та недостачу практичного знання, а мимо того годівля дала дуже гарні висліди. Всюди тревала вона не більше 6-ох тижнів і загальні обчислення збору виказують, що з одного ґрама яечок випродуковано 2 — 3 кг. коконів. Це є збір дуже високий і він дорівнює зборови в тих краях, де шовківництво широко розвинене.

Ці перші спроби могли бути у нас переведені лише завдяки цьому, що в деяких місцевостях краю, заховалися ще з давніх часів старі морвові дерева. Але на жаль ще не всі вони були використані цього року для годівлі шовкопрядки, та маємо надію, що цьогорічні спроби заохотять всіх наших людий, що мають у себе старі морвові дерева, на другий рік перевести годівлю шовковика.

Але щоби шовківництво розвинулося у нас широко, треба засадити ще дуже багато дерев. Для переведення одної пересічної годівлі треба 15 — 20 старших дерев шовковиці, або 100—200 кущів. З цього виходить, що на те, щоби у селі лише кількох селян могло займитися годівлею шовкопрядки, треба кількасот дерев. А на весь край треба розмножити їх до кількох міліонів. Саме розмноження дерев шовковиці повинно бути першим завданням для введення шовківничого промислу у нашому краю.

Найкраще є висаджувати молоді, вже виплекані деревця, які можна дістати в „Сільському Господарі", у Львові.

Шовковицю можна також розмножувати самому з насіння. До цього якраз найкраще надається насіння з наших краєвих старих морвових дерев, які пристосувались до нашого підсоння. Тому всі, що мають у себе добре родючі дерева морви, повинні збирати з них насіння і присилати його до „Сільського Господаря" (за один кг. платять 20 до 25 золотих).

Як збирати насіння?

Насіння з білої морви треба збирати лише зі спілих ягодів, то є з таких, що або самі опали з дерев, або опадуть при струшенню. Зривані ягоди мають зерно неспіле.

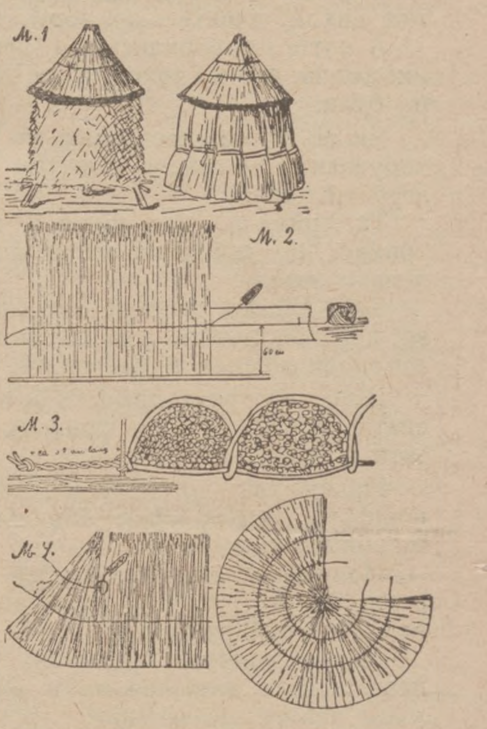
Ягоди збираємо у горнець, наповнений водою, і лишаємо їх у ньому 3—4 дні, аби перекисли. Потім відділюємо руками мякіш від зерна. У воді мякіш і пусті зерна спливають на верх, а все здорове насіння осяде на дні начіння. Коли воду виділлемо, все нездатне спливе геть, а на дні остане саме здорове прочищене насіння. Його просушуємо десь у тіни, в холодку, де є добрий продув і не дуже сухо.

Зберіть його якнайбільше і перешліть до „Сільського Господаря", Львів, вул. Зіморовича 20!

Б. Г.

—o—

Аби сіно та снопи не замокли

В богато краях накривають сіно, конюшину та снопи такими матами, як це видно на першім малюнку. Їх кождий господар може собі в зимі сам зробити і вони вистарчають на 5 до 10 літ. Передусім для сіна та конюшини вони добрі.

Їх робиться так: кладеться на тік дошку (мал. 2) забивається в неї кілок (мал. 3) і до того кілка причіплюється два шпаґати. На долішний шпаґат кладеться жмені житної соломи і менш більш 6 цм від гузіра звязується другим шпаґатом.

Аби лекше було вязати, намотується шпаґат передтим на дощинку (мал. 2).

Пізнійше робиться коло 30 цм вище другий шев в такий самий спосіб. Як мата утворить сама $^{3}/_{4}$ колеса, бо в горі вона буде коротша як в долині — треба перестати і вона готова.

В подібний спосіб можна робити мати на двері до курників, стайні і т. д. Тільки тоді треба одну жменю соломи обертати колосом в одну сторону а другу в другу сторону, аби мата не скручувалася.

Богатьом нашим господарям видасться цей спосіб хоронення снопів і сіна непрактичним. Але як спробуєте і побачите, що тоді не треба буде другий або і третий раз пересушувати сіна чи снопів, то завсіди будете вживати мат.

—o—

ПОРАДИ ГОСПОДИНЯМ.

Треба відзначити курята.

(Важне для тих, що мають богато курий)

Сегорічні курята вже настільки підросли, що треба їх тепер відзначити, аби можна було контролювати їх несність. Тому треба кождому підрослому курятку заложити на ногу металевий перстенець. З одного боку перстенця повинно бути вибите число куряти, наприклад 1, 2, 3, 4, 5 і т д а з другого боку рік 1929.

По такім перстенци господиня зможе добре розпізнати кожду свою курку. Це важне передусім при контролі несности курей. Як лише котра курка знесеться і господиня випускає її з гнізда, сейчас бачить по перстенци, котра це курка знеслася І зараз це записує на картку паперу.

Скажете: „От панські видумки Хто видававби гроші на перстені та записував, як курка знесеться, на це нема в господарстві часу“!. Хто так думає і хто не контролює своїх курий, той ніколи не має користи. Бо тоді побіч таких курий, що несуть річно 200 яєць, буде він держати і годувати таких, що за рік несуть лише 20 яєць. Ті дармоїди зїдять дармо те, що повинні дістати добрі кури.

Тому не жалуйте за одно яйце купити курці перстенець та контролювати, чи варто держати, її чи ні. Нині годувати добрі кури дуже поплачується. А добра годівля можлива тільки тоді, як курий контролюється.

Про саму контролю, напишу другим разом.

Контрольні перстенці доставляє Спілка Українських Аґрономів у Львові, вул Собіского.

— —

Позір Аматорські Гуртки і Кооперативи!

Накладом „Народньої Справи“ вийшли з друку нові театральні штуки а то:

1) БЛУДНІ ВОГНИКИ песа на 5 дій з кооперативного життя.

Є це перша українська кооперативна театральна штука в якій прекрасно представлене життя сільської кооперативи. **Ціна книжки 1·50 зол. з пересилкою 1·80 зол.** Хто замовить 10 примірників на те, щоб не переписувати роль, то заплатить на почті всього **14 зол.**

2) Де горівка буває там добра немає народня штука на 3 дії

надається спеціяльно до акції за знесенням корчем в селі бо відповідно представляє шкідливість алькоголю і його наслідки. **Ціна книжки 1·50 зол. з пересилкою 1·80 зол.** Хто замовить 10 прим на те, щоб не переписувати роль, то заплатить на почті всього **14 зол.**

Одну книжку висилаємо тільки за попереднім надісланням гроший то є **за 1 зол. 80 сот.**, а 10 книжок **за 14 зол.** висилаємо також за післяплатою на почті.

ВАЖНЕ! Обі штуки дозволені до вистав львівським староством, що є видруковане на книжці.

1638 Замовлення слати і гроші висилати на адресу:

Народня Справа, Львів, Боїмів 4.

Старих курий не варто держати.

Курка добре несеться до трьох років. Пізніше чим далі, тим менше яєць несе. Знесені яйця навіть за корм не заплатять, і ми до таких курий мусимо докладати. Тому тепер, як підростають молоді кури, треба переглянути всіх курий і всіх старших, як трилітних, трохи підгодувати та продати або зарізати. Навіть, як котрась була дуже добра і несла богато яєць — не жалійте її, бо по третім році вона зачне перестават нестися.

В курий є так: кожда ще за молоду має в собі 800 до 1200 завязків яєць. 400. до 600 яєць несуть в перших трох роках, а решту несуть пізніше, але так, що чим рік — тим менше.

Тому не годуйте старих курок—дармоїдів.

Треба відділити когутиків від курочок.

Тепер вже пізнати, котрі курочки а котрі когутики. Тих останніх треба переглядати і двох-трох найліпших лишити а всіх инших підгопувати та продати. Крім того, де це можливе розлучити когутиків від курочок. Бо вони зачинають самі битися між собою за курочок та нападують непотрібно їх своєї влізливостю. А відлучені окремо когутики заховуються спокійніше і курочки мають від них спокій.

Не всіх качок та гусок можна скубати

В серпни господині скубуть гуски та качки. Скубуть до гола, до мяса· Деколи аж кров заливає рани. Така операція дуже ослаблює птицю і вона на другий рік буде гірше нестися і з її яєць виляжеться слабше потомство. Тому ті штуки, які хочемо лишати на розплодок, значить найліпшого качора і гусака та найліпших качок і гусий, ліпше не скубіть і не ослаблюйте. Тримайте їх в чистій стайні та збирайте чисте загублене піря але їх самих не мучте. А як вже доконче хочете скубсти, то виривайте тільки слабо присросле піря, а сильно присросле лишайте.

СТРІЛЯЛИ НА ПОЛІЦАЯ.

В Купчинцях, коло Тернополя якихось 5 людий зачали стріляти на поліцая, та його легко ранили. Пізніше скрилися в збіжжа. Арештовано дві особи підозрілі в участи нападу. Хто напав і чому — не відомо.

РОЗЕМЧА КОМІСІЯ ДЛЯ СЕЛЯНСЬКО-РОБІТНИЧИХ СПОРІВ.

Численні страйки в Східній Галичині приневолили владу створити роземчу комісію. Входять до неї: інспектор праці з окружного уряду праці, чотирьох представників дидичівських орґанізацій, та чотирох делеґатів Союзу полевих та лісових робітників.

ГРІМ ВИПИВ ВОДУ З КЕРНИЦІ.

В однім селі близько Литви грім вдарив в керницю Пізніше господар пішов брати воду — а в керници ні каплі води тільки якби ржа вкрила дно. Незнати чи грім висушив воду, чи зробив отвір в рідку, глибоку верству ґрунту і вода стекла до споду.

Данило Ґерус.

Повість з історії села Шміткова.

(Хто цеї повісти не читав від початку, нехай читає ч. 26 і ч. 31.)

(Дотепер було сказано, як заснувалася оселя, звана пізніше Шмітків, як до неї прийшов перший жид Мошко з родиною і тягнув людий до своєї коршми, та як до свідомого парубка Андрія люди сходилися вечорами, а він читав їм книжки. Свідомі стали радити з Андреєм, якби то відтягнути від коршми Мошкових заушників і взагалі заохотити всіх людий в оселі ходити до Андрея, немов до читальні, щоби людий зацікавити і притягнути до себе, Андрій зловив дивну птицю „гупала“ і тримав її в клітці в своїй хаті).

(Далі).

Від того часу довго не видів ніхто нікого в коршмі. Мошко злостився і кляв, що люди перестали до коршми ходити.

— „Щоб не той мужик Андрух, та не те кляте гупало, то йшовби ще дальше мій інтерес, а так трачу тільки зарібку!“

Як пішла поголоска, що у Андрея є „гупало“, то люди аж з третої оселі приходили дивитися на те диво. Приходили до Андрея від тепер що вечора всі, чоловіки, жінки, хлопці і дівчата. З того користав кождий бо Андрей читав, людям гарні, поучаючі книжки, які приносив від священика дяк. Часто заходив сюди і священик, і наклоняв людий до тверезости і ощадности, радив, як робити на рілі, як ходити коло худоби. Андрей і дяк читали людям довгими вечорами „Святе письмо старого і нового Завіта“, як то Бог сотворив все, як Бог вів чудними дорогами Якова й його дванайцять синів, як розійшлося по тодішнім світі дванайцять поколінь Ізраїльських, як то мудро і славно Давид писав „Псальми“, який то є вічний календар і ключ сонця до кінця віка, якто Бог положив дорогу сонцю, місяцеви, звіздам, землі і всім тілам небесним, так, що ані одно з своєї дороги не зблудить.

Всі слухали з великою увагою всего і розповідали вдома, що чули на вечерницях в Андрея. А кождий, хто тільки научився читати в дяка, зараз насемперед купив собі „Велику Біблію“ і читав всім вдома, брав з собою в поле, читав і в полі, а всі, що пасли худобу, слухали уважно і розказували другим. Бо в тодішних часах ще не було ґазет так, як тепер.

Андрей зробив велику клітку і там тримав „гупала“. Поставив в хаті на виднім місци, щоб міг кождий бачити. А хто цікавий був, то йшов туди, аби щось нового почути. Дім Андрея став чимось таким, як нині добра читальня.

Як же здивувалися люди, як туди прийшов раз дуже самолюбний чоловік, Охрим Гризун, аж з другої оселі. Богач а скупий, як гадюка. А говорити він вмів так масненько, як кождий фарисей. Як хто з ним говорив, то гадав, що то чоловік з неба. Але як треба було кого заратувати, то він нікого не поратував, щоб його просив не знати, як, навіть, щоби вмирав і просив його о поміч, то він і тоді відмовив! Говорив що йому ніхто нич не дав, то і він нікому недасть, а слуг і наймитів, ошукував, як міг. А як ішов через чуже подвіря, то щобудь прилипне йому до рук. А в неділю, як дзвонять до церкви, то він вів коні пасти і казав, що церква йому нич не дала і не дасть. Бо в той час коли люди в церкві то найліпше йому було в чужих полях коні попасти. Такий був Гризун і він прийшов до Андрея між люди і зовсім перемінився.

Прийшов ще і Семко Журавецький. А той був такої вдачі, що вдавав святого. Бувало як іде коло фіґури, то здалека шапку скине, щей руки до гори знесе, а як прийде до церкви то клякає аж коло самого престола і хреститься і клячить годинами. Хто би гадав, що то чоловік побожний першої кляси, бо крім того, що вдавав фарисея, ще вмів кождого вчити. як місіонар. А вдома не вмів погодитися ані з жінкою ані з дітьми. Вічні в його домі проклони, колотня, западня і ненависть. А де кого здибав, то говорив, що його жінка не слухає, що з ним завжди свариться, що й діти вже перевела на своє, і вже й діти його не слухають і нешанують і казав, що він не знає, як він того світа дожиє. Як хто йому потакував, то він того любив, а як хто йому правду сказав в очи, то він того нелюбив і казав: Ти також такий самий, як і вони!

Ще й прийшов, Микита Шарапута. То був чоловік такий, що вмів кождому підлизатися, а як де пішов, то всюда себе хвалив, що він зробив там і там щось доброго. Всім любив радити а все зле виходило. Казав, що навіть отець духовний питався його раз, як ми нині маєм Богослуження правити в церкві. Хто перший раз його мову чув, то гадав, що то чоловік мудрий, перший по Соломоні. А він був фальшивий, прилизник, дволичник, Юда а горілки кілька разів зарікався пити, а ніколи приречення недотримав. Як тілько коли у селі були які вибори, то завжди він перший наставився, щоб його вибрали. А як тілько де впхне свій нюх, то вже там не буде добре. І він зачав ходити до Андрея.

(Далі буде).

—3—

ТОРБИНКА СМІХУ

В місті

Поліціянт! — Господарю, зженіть свою свиню з хідника, туди лише піхотою ходиться.

Господар: Або моя свиня не йде піхотою?

Гроші круглі

Жінка! Чоловіче, деж тих 50 золотих, що ти дістав за веприка?

Чоловік: Де? Гроші круглі! Злотий тут, злотий там, а за 20 золотих мав я тобі купити хустку — Тай усі розлізлися.

Дорога скорчилася

Подорожний: Хлопче, далеко ще до міста?

Хлопець: До міста? Було колись три кільометри, а тепер лиш два.

Подорожний: А то яким чудом? Чи дорога скорчилася?

Хлопець: Так, — бо якось їхали вози зі снопами, впали на стовп і перевернули один кільометер.

Просьба до пана Івана.

Бачу, друже що Ти гарно умієш співати, приїдь до нас на Поділля пшениченьку жати.

Бо в нас жита похилились, доспіла пшениця, дожидає косарчика Ганка удовиця.

Ти не будеш у нас, друже, пшениченьку жати, лише будеш своїм співом нас розвеселяти,

Як вижнемо пшениченьку, поскладаєм в копи, то забудем усе лихо тай усі клопоти.

Приїдь, друже Сорокатий, та не рабарися, та на наші молодиці хоч заз подивися.

Біла, село над Серетом тай коло Чорткова, як поглянеш, то сам скажеш, що краще від Львова.

Є в нас чесні господарі, нема що казати, але й є такі порядні, що встидно писати.

Не всі, кажу, але є ще господарі й хлопці, що замість в Читальни сісти, сидять у коршмонці.

Господарі все сваряться, а молодці бються, а сусіди наші з того тішаться, сміються.

Ти „Народня Справо“ люба, наша зоре ясна, просвіти ту нашу молодь, — щоби була красна.

А Ти, друже наш Іване, закричи зі Львова, щоб твій голос було чути сюда до Чорткова.

Прошу Тебе, друже, дуже, не будьже занятий, щоб всі знали, як навчає Іван Сорокатий.

Як не будем в згоді жити, — нещасна година, вірте, братя, правду каже

Олекса Павлина.

ВИКАШЛЯВ КУЛЮ.

Перед кількома тижнями француз що ще 1914. року був ранений на німецькім фронті, дістав сильний напад кашлю. Якеж було його здивовання, як з харкотинням виплював кульку, що ранила його тому 15 літ. Видно, що вона сиділа десь в легких аж доки не пробилася до головного каналу-дишниц'.

Чому просо та кукурудза не боятья посухи?

На малюнку видно, кілько котра рослина потрібує літрів води, аби витворити 1 кґ соломи та зерна. Найбільше води потрібує ячмінь, бо аж 470 літрів, та другі роди збіжжя; найменше кукурудза та просо, бо лише по 178 і 196 літрів на витворення 1 кґ врожаю. Тому кукурудза та просо найменше бояться посухи і вдаються навіть впайсухійші роки і там, де другі господарські рослини ніяк не рослиби Для того ті дві рослини заслуговують, аби їх більше управляти, тим більше, що вони ще дають великі врожаї, особливо кукурудза.

Ветеринарні поради

І. Ванюрський, Плазів. Бородавки у коня.

У вашого коня це не пістряки або „перестрахі“, як Ви їх мильно називаємо, — а поширені бородавки, які є шкірними наростами і їх потрібно вигубити. Вигублювати їх по одному, а не відразу всі — зрізанням і припаленням горячим залізом, щоби спинити кровотечу. Так і загубиться коріння, щоби не відновлювалося. Коня найкраще покласти на соломі. Як бородавки не вистають понад поверхню, то спалювати їх а потім, по кількох днях відгрівати і знова припалювати. Можна і змащувати (пендзлювати) плином на пагнітки з аптики, але це мало і поволи помагає.

Про Видавництво „Червона Калина“.

Ще в році 1921 заснувалося у Львові Видавництво „Червона Калина“, то є кооператива, яка видає друком книжки, головно історичні спомини, повісти і оповідання, що відносяться до недавної минувшини нашого народу. З останніх видань цего Видавництва є дуже цікаві „Спомини з Галицької Армії“ д-ра Ст. Шухевича (в чотирох частинах) а крім того повість з життя Українських Січових Стрільців Р, Купчинського „Заметіль“ (дотепер вийшли дві частини), повість Юри Шкрумеляка з життя Галицької Армії „Чета Крилатих“ та повість Лопушанського „Перемога“ (в двох частинах). Ці книжки в ціні від 3 до 5 зол., отже кождий свідомий українець може собі таку книжку купити а богато з неї навчиться. Кого і на те не стати, то може зложитися з другим або і три-чотири люда можуть купити таку книжку на спілку. Головно кожда читальня чи Луг, Сокіл, Кооператива повинні купувати книжки „Червоної Калини“. „Червона Калина“ видає також що року гарні календарі, в яких є цікаві спомини й оповідання з нашої війни.

При добрій охоті може кождий свідомий чоловік стати ченом цеї кооперативи „Червона Калина“. Уділ виносись 25 зол., а за це кождий член дістає що року даром календар, а всі книжки „Черв. Калини“ дістає за половину ціни.

Всі українці повинні купувати книжки „Червоної Калини“ і вступати в члени цего Видавництва, щоби загальним попертям уможливити йому друкувати якнайбільше цікавих патріотичних книжок.

Присилайте передплату!

Позір! Господарі!

Вже тепер підчас жнив думайте про те, де що сіяти, а рівночасно старайтеся на краще змінити свою господарку. Радимо більше сіяти паші для коров, щоб давали богато молока. Найліпшою пашою є **люцерна**, яка дає дуже богато знаменитої паші. Про те, як управляти люцерну, розказує докладно наша книжочка під наг.: **„Люцерна“**. Ціна книжочки 30 сотиків, з почтою 40 сотиків. Хто замовить 10 книжочок і пришле 3 зол., то почту оплатимо самі. Тому збирайтеся, господарі, десятками і замовляйте книжочки! Але наперід посилайте гроші, бо то Вам дешевше вийде.

Пояснюйте всім, яку користь має той, хто передплачує „Народню Справу“!

Оголошення

Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках у Львові дякує такомуж Комітетові в Ходорові за уладження концерту, який придбав для нас суму 270 зол. Дякуємо дуже всім, що своїми трудами і участю в хорах і співах звеличили цей вечер. Зокрема дякуємо Всч. Отцю Сайкевичеві, парохові Васючина за труди у вивченню хорів та його Чесним Парохіянам, що своїми прекрасними співами чарували присутних. 352

КРАВЕЦЬКИЙ челядник, літ 18, який терминував у добрих кравців, пошукує роботи. Зголошуватись до „Нар. Справи“ під „Челядник“. 357

ПОШУКУЄТЬСЯ сейчас дяка-диріґента. Зголошення слати до уряду парохіяльного в Лолині п. Велдіж. 353

ШУТКА Михайло ур. 1890 р. уневажнює вкрадену військову книжочку видану через П К.У. Калуш. 354

ШУТКА Михайло уневажнює довід коня Сер. В. Н-р 690729. 355

РОМАН Максимович ур. 1894 р. в Загірю пов. Рудки уневажнює згублену військову книжочку видану через П. К. У. Городок Ягайлонський. 350

Поле і ліс

з парцеляції в повіті **Городенка** продається на догідні довго-речинцеві сплати в ціні від 140. долярів за оден морґ.

Запити слати на адресу: Коломия, почт. скринька ч. 30. На відповідь залучити значок за 25 сот. 1579

КОНКУРС

Господарсько - молочарська Спілка в Надієві, поч. Долина, зел. перестанок Рахиня потребує майстра цегольняного, який зобовязався б заложити кооперативну цегольню. Від кандидатів вимагається кавційного векселя як запоруку солідної роботи. Платня після умови. Коштів зголошень не звертається. 356

ДМИТРО Мойсюк, уроджений 1901 р. уневажнює військову книжочку видану через П. К. У. Чортків. 351

ПІД ОСІННІ ЗАСІВИ
Є
ТОМАСИНА

довготревалим, найкориснійше ділаючим, а тимсамим найдешевшим навозом фосфоровим.

ТОМАСИНА дає високий збір зерна
ТОМАСИНА недається в зимі з почви виполокати
ТОМАСИНА містить в собі крім, фосф. квасу також около 50% корисного вапна — безплатно.
ТОМАСИНОЮ підсилені засіви зимують з реґули дуже добре.
ТОМАСИНУ належить на час вже в літі замовити, в осени навал поручень і брак ваґонів може спричинити опізнення достави.

ЙОСИФ КАРРАХ — Львів, Костюшки 18.

Цінники і проспекти поучаючі дармо і оплачено 332

МОТОРИ
БЕНЗИНОВІ, НАФТОВІ і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister Co, Ltd. Dursley
(АНГЛІЯ)
— **ПОРУЧАЄ** —
Кляґсбальд і С-ка,
Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу. 210

„ЕЛЕҐАНТ“
Одинока найліпша й своєрідня
ПАСТА ДО ВЗУТТЯ
КОНСЕРВУЄ ШКІРУ
Уживайте лише цю ПАСТУ!
— Адреса: —
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

НАЙЛІПШИЙ ГОРІШНОШЛЕСЬКИЙ ВУГОЛЬ
ваґоново впрост з копалень.
Дерево букове, грабове,
спроваджуйте лише через Укр. Торг. Спілку
„ТИТАН“
у ЛЬВОВІ, вул. ВАЛОВА ч. 23. Тел. 6-36.
338

Відподальний редактор: Лев Чубатий. Видавець Іван Тиктор
З друкарчі Щасного Беднарского в аренді „Кооперативи Ґрафічного Промислу“ у Льво ві, Ринок 9. Телеф. 76-14.